

8 ta' Marzu, 1996

Imballfin:-

S.T.O. Joseph Said Pullicino B.A.(Hons.), LL.D. - President
Onor. Carmel A. Agius B.A., LL.D.,
Onor. Noel V. Arrigo LL.D.

Anthony Montebello

*versus*Alfred Debattista *et***Sehem f'Soċjeta' - Bejgh bl-Irkant taht l-Awtorita' tal-Qorti**

Il-ligi mkien ma ssemmi li ishma f'soċjeta' ma jistghux ikunu soġġetti ghal bejgh bl-irkant. L-emendi reċenti jipprovdu għall-mod kif ghandu jsir il-bejgh b'irkant ta' titoli elenkati fil-Borża. La jista' jinbiegh titolu kk wotat fil-Borża li jkun sehem f'kumpannija pubblika ma jidhirx li hemm raguni għaliex m'għandux ikun jista' jinbiegh ukoll b'subbasta titolu jew sehem f'soċjeta' per azzjoni privata.

Wara kollox sehem f'soċjeta' hu attiv li jista' jkun l-oġġett ta' bejgh u li huwa liberament trasferibbli, anke jekk taht ċerti kondizzjonijiet imposti mil-ligi jew anke mill-istess Articles u Memorandum of Association tas-soċjeta'.

Il-Qorti:-

Din il-kawża hi komplimentari għall-kawża l-oħra li l-istess attur, mhux personalment imma in rappreżentanza tas-soċjeta' limitata A. Montebello Ltd. għamel kontra l-istess konvenuti (Ċitaz.

Nru. 654/91) b'meritu identiku u ċjoe' biex jiġi ddikjarat illi bejgħ bl-irkant taht l-awtorita' tal-Qorti ta' 80,000 azzjoni fis-soċjeta' Concrete Mix Limited ma setax jiġi ordnat u konsegwentement biex jiġu revokati digriet i ta' l-20 ta' Frar, 1991 u ta' l-10 ta' Mejju, 1991 tal-Qorti tal-Kummerċ li ordnaw il-bejgħ. Dik il-kawża l-oħra ġiet ukoll deċiża mill-Qorti tal-Kummerċ, diversament presjeduta u ġiet appellata. Kien minhabba din il-konnessjoni ovvja bejn iż-żewġ kawżi illi din il-Qorti ordnat li ż-żewġ appelli jiġu ttrattati kontestwalment. Il-kawża l-oħra (Ċitaz. Nru. 654/91) qed tiġi ukoll deċiża illum u dik is-sentenza għandha rilevanza diretta għall-meritu ta' din il-kawża;

Omissis;

Din iċ-ċitazzjoni hi identika fid-diċitura għal dik taċ-ċitazzjoni l-oħra nru. 654/91 bid-differenza fundamentali illi l-attur qed jirrivendika l-proprjeta' tas-sehem wiehed fis-soċjeta' Concrete Mix Ltd. personalment u mhux għan-nom tas-soċjeta';

Fis-sentenza tagħha fil-kawża l-oħra deċiża llum din il-Qorti ddeċidiet illi hu ppruvat illi sehem wiehed fis-soċjeta' Concrete Mix Ltd. effettivament jappartjeni lill-attur personalment. Dan iddeduċietu mill-provi f'dik il-kawża imma hu ukoll sostnut bil-prova li din il-Qorti talbet li ssir l-istadju ta' l-appell bil-posizzjoni ta' l-*Articles* u *Memorandum of Association* ta-soċjeta' Concrete Mix Ltd. Fis-sentenza li tat illum din il-Qorti stabbilit illi l-attur, in kwantu jirrappreżenta is-soċjeta' A. Montebello Ltd., ma kellu l-ebda interess ġuridiku la li jikkontesta l-bejgħ ta' l-azzjoni waħda li tappartjeni lil terz (f'dan il-każ lill-attur personalment) u lanqas konsegwentement li jitlob dikjarazzjoni mill-Qorti li l-bejgħ in subbasta ta' l-istess azzjoni ma setgħatx issir. Kellu pero' - u hekk

gie deċiż - interess li hekk jaġixxi l-proprjetarju ta' dan is-sehem li biex hekk jaġixxi ma kienx marbut mat-termini li l-ligi timponi **għas-sospensjoni tas-subbasta** in kwantu l-azzjoni tkun immirata għal dikjarazzjoni ta' annullament tagħha billi tkun ser tinbiegh proprjeta` li ma tkunx tad-debitur. Il-konsiderazzjonijiet ta' din il-Qorti f'dan ir-rigward f'dik is-sentenza għandu jitqies li jiffirmaw parti minn din is-sentenza u ssir pjena referenza għalihom. Qed tiġi allura miċhuda l-ewwel eċċezzjoni tal-konvenuti ta' nuqqas ta' interess ġuridiku;

F'dik is-sentenza ukoll ġie deċiż illi l-attur personalment bhala azzjonista kellu ukoll interess ġuridiku illi jippremetti illi l-ishma tas-soċjeta` A. Montebello Ltd. fis-soċjeta` Concrete Mix Ltd. ma setgħux jiġu mibjugħa bis-subbasta peress li hu personalment kellu *pre-emptive rights* fuqhom. Dan fis-sens li ma seta' jsir l-ebda trasferiment ta' l-azzjonijiet fis-soċjeta` jekk dawn ma jiġux offerti l-ewwel lis-soċju l-ieħor fis-soċjeta` Concrete Mix Limited. Anke f'dan ir-rigward allura, l-ewwel eċċezzjoni tal-konvenuti ma tregix in kwantu l-prinċipju hu li l-interess hu l-miżura ta' l-azzjoni u l-interess ta' l-attur personalment hu mhux biss stabbilit imma ukoll issa ddikjarat b'sentenza ta' din il-Qorti;

L-Ewwel Qorti iddeċidiet il-kawża kontra l-attur appellant billi rriteniet li naqas li jġib l-**aħjar prova** biex jissostanzja sodisfaċentement l-allegazzjoni tiegħu li hu proprjetarju tas-schem in kwistjoni, u "in-nuqqas ta' din il-prova ċertament hija fatali għall-pretensjoni ta' l-attur". Din il-Qorti ma tiddubitax li dan kien hekk u li l-ewwel Qorti kienet pjenament ġustifikata li tasal għal dik il-konklużjoni. L-aggravju ta' l-appellant f'dan il-kuntest mhuwieċ aċċettabbli. Ma għandu ebda dritt jipprova jaasal permezz ta' deduzzjonijiet u ipotesi għall-prova li hu kien - kif issa jirriżulta li

fil-fatt hu - personalment il-proprjetarju ta' sehem wiehed tas-soċjeta' Concrete Mix Ltd. Hu l-attur li kellu jipprova b'mod definittiv u bl-ahjar prova l-allegazzjoni tiegħu. Prova li llum tirriżulta mis-sentenza fil-kawża l-oħra deċiża kontestwalment ma' din;

Għandha allura tiġi kkunsidrata l-eċċezzjoni tal-konvenuti fil-meritu illi l-ishma tas-soċjeta' huma proprjeta' u fil-Kodiċi ta' Organizzazzjoni u Proċedura Ċivili hemm regolat liema huma l-oġġetti mobbli jew immobbli li jistgħu jkunu soġġetti għall-bejgħ b'irkant, tant li l-Kodiċi jelimina dawk li ma jistgħux jinbiegħu. Il-konvenuti jeċċepixxu illi l-liġi fl-ebda mument ma ssemmi li dawn l-ishma ma jistgħux jiġu soġġetti għall-bejgħ bl-irkant. Dan hu korrett kif juri qari ta' l-artikolu 304 tal-Kap. 12 anke kif reċentement emendat. Il-Qorti tiset ukoll argument addizzjonali anke jekk indott mill-fatt illi l-emendi reċenti jipprovdu għall-mod kif għandu jsir il-bejgħ b'irkant ta' titoli elenkati fil-Borża, u jesigi li dan l-irkant għandu jsir minn *Stockbroker* liċenzjat skond id-disposizzjonijiet ta' l-artikolu 9 ta' l-Att dwar il-Borża ta' Malta. La jista' jinbiegħ titolu kkwotat fil-Borża li jkun sehem f'kumpanija pubblika ma jidhirx li hemm raġuni għaliex m'għandux ikun jista' jinbiegħ ukoll b'subbasta titolu jew sehem f'soċjeta' per azzjoni privata;

U dan hu naturali għax ma jistax ikun ikkontestat illi sehem f'soċjeta' hu attiv li jista' jkun l-oġġett ta' bejgħ u li huwa liberament trasferibbli, anke jekk taht ċerti kondizzjonijiet imposti mil-liġi jew anke mill-istess *Articles* u *Memorandum of Association* tas-soċjeta'. F'dan ir-rigward issir referenza għal Gower (*The Principles of Modern Company Law*) li jgħid:

“The share itself is an object of dominion, i.e. of rights in rem, and not so to regard it would be barren and academic in the extreme. For all practical purposes shares are recognised in law, as well as in fact, as the objects of property which are bought, sold, mortgaged and bequeathed. They are indeed the typical items of property of the modern commercial era and particularly suited to its demands because of their exceptional liquidity. To deny that they are “owned” would be as unreal as to deny, on the basis of feudal theory, that land is owned - far more unreal because the owner’s dominion over his shares is likely to be considerably less fettered than that over his land”;

Hekk ukoll f’*Hahlo’s Cases and Materials on Company Law* (Tielet Edizzjoni, 1987) insibu li:

“A share in a company is a proprietary interest in the company, not its assets. It is personal property, constituting a “chose in action”;

Sahansitra l-Qorti Kostituzzjonali fil-kawża fl-ismijiet Avukat Prof. Dr. Joseph M. Ganado *nomine et vs Onorevoli Dottor Giorgio Borg Olivier et*, deċiża fil-15 ta’ Mejju, 1973 iddikjarat illi: “Bniedem ghandu indubbjament bl-istess Kostituzzjoni d-dritt li jassoċja, imma jekk jassoċja f’kumpannija kummerċjali billi jakkwista *shares* fiha, dawn ix-*shares* jistgħu naturalment isibu ruħhom involuti fi skema ta’ esproprijazzjoni”;

Fil-ligi tagħna ishma f’kumpannija kummerċjali huma definiti bħala beni mobbli (artikolu 215 (a) tal-Kodiċi Ċivili) u li jikkostitwixxu l-interess ta’ azzjonista f’kumpannija kummerċjali miżurat b’somma ta’ flus (ara noti tal-Professor Felice Cremona - *The Law on Commercial Partnerships in Malta* - paġna 87);

Li kieku kien mod iehor, kien ikun ferm faċili għad-debitur li jeludi l-kredituri tiegħu billi jikkonverti l-assi kollha tiegħu li suppost jagħmlu tajjeb għall-obbligazzjonijiet tiegħu, f'azzjonijiet f'soċjeta` privata - anke jekk kif hu fil-każ in eżami - is-soċjeta` tkun prattikament għal kollox proprjeta` tiegħu;

Il-Qorti naturalment tifhem li f'bejgh ta' ishma f'soċjeta` privata hemm ċerti kondizzjonijiet u limitazzjonijiet li jridu jiġu rispettati u li joħorġu kemm mil-liġi kif ukoll mill-istituti partikolari tas-soċjeta`. Anke meta l-bejgh isir hekk bl-awtorita` tal-Qorti;

Il-limitazzjonijiet tal-liġi huma infatti restrizzjonijiet fuq it-trasferibbilita` ta' l-ishma biex jassigura li ma tinbidilx in-natura tas-soċjeta`. Kif tajjeb asserixxa J. Andre` fl-artikolu "*Restrictions on the Transfer of Shares: A Search for a Public Policy*" (Tulane L. Review 776 (1979):

"Restrictions on the transfer of shares of closely held corporations serve numerous purposes. Commonly, they are designed to allow existing shareholders a measure of control over the identity of the shareholding group, either by making it more difficult for unwanted outsiders to purchase an interest in the enterprise, or, in some cases, making it more difficult for key personnel to leave the corporation. In addition, share transfer restrictions may be utilised to maintain the existing pattern of control, or to prevent one or more shareholders from obtaining control by purchase of shares from other shareholders";

Iridu allura bilfors ikunu kondizzjonijiet ta' l-offerta tal-bejgh lil terzi li l-akkwiredent prospettiv irid jassigura li jiġu onorati. Kif iridu ukoll jiġu osservati mill-Qorti il-limitazzjonijiet imposti mill-

Memorandum u l-*Articles* fuq it-trasferiment ta' l-ishma tas-soċjeta' li spiss, bhal fil-każ in eżami, jimponu illi jekk azzjonista ikun irid volontarjament jittrasferixxi s-sehem tiegħu irid qabel xejn joffrih lill-azzjonisti l-oħra bi proċedura stabbilita. Din il-limitazzjoni mhijiex intiża a favur tal-proprjetarju tas-sehem li jrid ibiġh imma favur dawk l-azzjonisti li skond il-ftehim, għandhom id-dritt li jingħataw l-opportunita' li jakkwistawh biex hekk jippreżervaw, jekk iridu, in-negożju bejn l-azzjonisti originali. Ma jistax allura javvanza din l-oġġezzjoni biex jimpedixxi l-bejgħ l-azzjonist li għandu s-sehem, imma azzjonista ieħor estraneju għad-debitu li jista' jesigi d-drittijiet tiegħu ta' preferenza biex jakkwista hu s-sehem tad-debitur. Dan l-eżerċizzju allura għandu jsir anke taht l-awtorita' tal-Qorti li għandha qabel tgħaddi għall-bejgħ tas-sehem proprjeta' tas-soċjeta' Anthony Montebello Ltd. fil-Concrete Mix Ltd. toffrih lill-azzjonist l-ieħor l-attur personalment biex jekk irid, jakkwistah skond kif ipprovdut fl-istatut tas-soċjeta' u fiż-żmien hemm stipulat;

Kif sewwa rrilevat mill-konvenuti fir-raba' eċċezzjoni tagħhom, dak li hemm indikat fl-istatut tas-soċjeta' jikkonċerna biss trasferiment volontarju ta' l-ishma u mhux wieħed forzus. B'danakollu d-drittijiet tat-terzi m'għandhomx jiġu inutilment preġudikati oltre li ma jistgħux jiġu injorati d-disposizzjonijiet tal-liġi li jirregolaw il-materja;

Għal dawn il-motivi l-Qorti qed tiddisponi mill-appell billi għal raġunijiet fuq spjegati għal kollox differenti mill-konsiderazzjonijiet ta' l-ewwel Qorti - tiċhad it-talbiet ta' l-attur u sa hawn tikkonferma s-sentenza appellata, b'dan illi tordna illi fil-proċedura tal-bejgħ in subbasta ta' l-ishma fil-Concrete Mix Ltd. appartenenti lis-soċjeta' Anthony Montebello Ltd. jiġu osservati l-

provvedimenti dwar it-*Transfer of Shares* fl-istatuti ta' l-istess soċjeta' Concrete Mix Ltd. u anke tal-liġi ukoll fir-rigward tad-drittijiet ta' l-appellant li tali ishma jiġu fl-ewwel lok offerti lilu;

L-ispejjeż ta' din il-kawża għandhom, stante n-nullita' tagħha, jiġu sopportati bin-nofs bejn il-kontendenti.

